

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Reden und Arbeiten der Societas Latina - Cod. Karlsruhe 3420, 1-4

49 Vorträge in wörtlicher, meist eigenhändiger Wiedergabe - Cod.
Karlsruhe 3420,1

Sonntag, Karl Gottlob

[Karlsruhe], 1772-1776

[Szuhany, Johann Friedrich]: Mortem sapiens contemnat: demonstravit, 16
Febr 1774

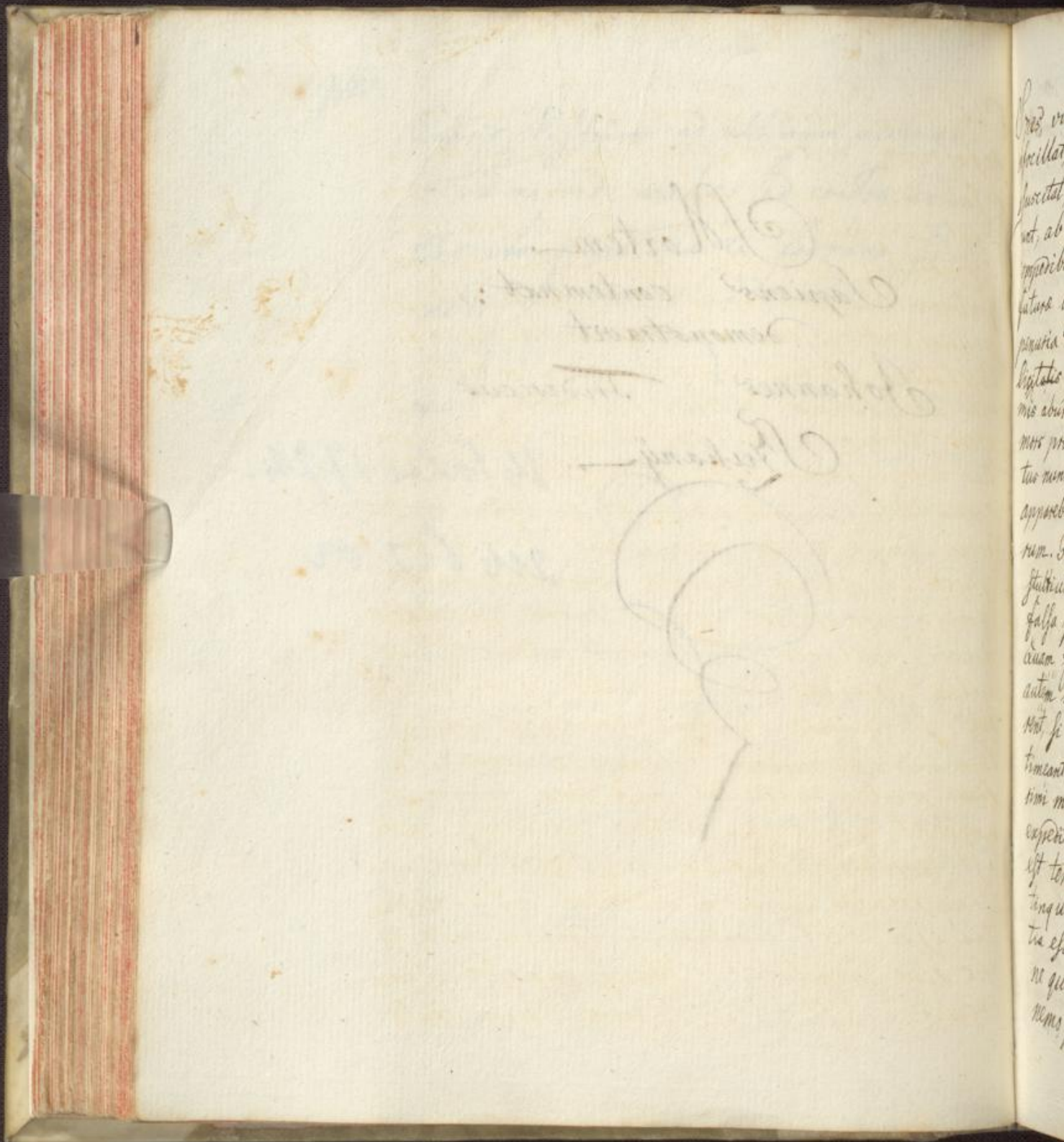
[urn:nbn:de:bsz:31-99825](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-99825)

Mortem
Sapiens contemnat:
demonstravit

Johannes Fridericus

Reuchanij. W. Falae 1774.

216 8. I or.

Pres, vi
breillat
pocitat
est, ab
pocitat
fatus
pararia
legitatis
mis ab
mre pro
tuo nre
approb
rum. J
fultis
falsa
causa
autem
Nost si
timent
vini m
exper
est ter
inqu
tra efo
ne qu
mens

Spes, vis illa divina, quae mancum,
 resocillat, miserum erigit, moribundum
 resuscitat, cunctis, qui ex hominibus descen-
 dunt, ab ipsa natura innata est. Ille, qui
 compedibus catenisque compingitur, semper
 futurae libertatis forebit opinionem. Ille, qui
 penuria & egestate, ferocissimis humana se-
 licitatis hostibus, premitur, aliquando maxi-
 mis abundantem divitiis se videbit. Is, cui
 mors proximus vicinus, videns futura, egra-
 tus nunc, sanus atque letitia perfusus sibi
 apparebit. Sperat enim diu se adhuc victu-
 rum. Insipienter vero sperat. Quid enim
 stultius, quam incerta pro certis habere,
 falsa pro veris? Quam dubia spes nostrae?
 quam fallaces? Fallaces & vitres! Sunt
 autem homines ita comparati, ut & tunc spe-
 rent, si omnino desperandum, & ibi omnia
 timeant, ubi nullum plane periculum. Plu-
 rimi mortem metuent, quae omni animum
 expedit terrore, iis autem plerumque mors
 est terribilis, quorum cum vita omnia ex-
 tinguuntur. Hoc meditatum ab adolescen-
 tia esse debet, mortem ut negligamus: si-
 ne qua meditatione, tranquillo esse animo,
 nemo potest. Moriendum enim certe

est, & id incertum, an eo ipso die. Quis
autem id, quod vitari non potest, metuit,
is vivere animo quieto nullo modo potest,
eumque esse dementem & insanam, rebus
vincam necessariis, si probarem mortem
contemnere esse sapientis. Id probationis
ostendam; quae sit vita hominis, osten-
dam: quae ejus finis, quem dicimus mor-
tem.

I. Vita nostra, auditores estimatis-
sima: si in omni suo ambitu considera-
mus, quid est, nisi scena, mundus, thea-
trum, actores, homines, mors, finarium? quae
in ipso dramate, illos citius, hoc tardi-
us spectantium oculis subducit: & ut
omnium finem facit, comedia finis,
sic mors nostri. Quid enim certi hic
est? & quid haec vita nisi velut estra-
mine flamma? quid nisi mare? in quo saepe
per aliqui alicunde fluctus, sepe tem-
pestas, & tandem & mortis scopulum,
inevitabilem, navicula hujusmodi nostrae,
in qua sumus, naufragium? ubi
fruges aliae in herba pereunt, aliae
in culmo, aut in arista, aliae de-
niq; mature scunt & metuntur,

ita genus humanum. Cuiusdam in 199.
ortu, alii in infantia, alii in adolescen-
tia, aut iuventute, alii in virili etate,
alii denique in ipsa maturitate cadunt
& decedunt e vita, quemadmodum
fessus viator e semita, vel conuivator
saturatus ab epulo. Ut in mari unda
undam trudit, sic in hoc vita salo, multa
falxa & amara: dolor dolorem accipit,
calamitas calamitatem, & quid quisque
vitet, nunquam satis homini cautum
est in horas. Trice enim & spinae hae
omnis vita, & fallitur, qui quaerit in
ea gaudiorum flores. Dum vivimus,
sepe curis, moerore, luctu obnubilatur
animus, sepe damnis, erumnis, cala-
mitatibus inhorrescit. Alias nervi nos,
alias pedes vexant: nunc dejectos, nunc
catharris, nunc de capite quaerimus, nunc
faucibus, nunc ventre. Sed ita Deo vi-
sum exercere suos, & per dura ac aspera ducere
paulatim ad metam. Cuius nobis aliud agri-
tudines & morbi, quam mortalitatis magistri, qui
vasa colligere, deque abitu cogitare nos morant
& iubent; in hanc sortem nati sumus, jactari

in hoc maerorum pelago. Vita enim nostra quid est, aut quid in ea amoerit? qui bene de ea sentiant, cum ludis comparant, qui melius, cum palestra, aut ergastulo, qui severius & verius, cum carcere aut custodia. Et natali nostro die si intuemur, gemitus sunt & lamenta, & una quisque nostruorum cum nascitur, & hospitio huius mundi excipitur, initium sumit a lacrymis, & quamvis omnium nescius & ignarus hoc unum in prima illa natiuitate novit, flere & vagire. Et cum grandiores eorum pulset, quid nisi cura, sollicitudines, suspiria implexa laborum, molestiarum, anxietatum series? Quis dies in ea letus, aut hora, cui non denique alia succedunt, tristitia plena ac doloris? imo quid in ea tam optabile est, quod non mixtum poculo aliquo maerorum? Vident in mari etiam extra tempestatem, & procellas, fluctus semper & undae: vita in tristitia haec vita saepe, turba semper & motus: etiam cum non angores & lamenta. Nil haec vita, nisi instabile stabulum, nisi carcer, cuius plures sunt vincula, non melles, compedes; quam in ea deliciae, & blandimenta. Nil est nisi fumus, aut nihil. Quid nisi via, cuius finis, a summo illo, niam finis? quid nisi statio, in qua tantisper collocatis, est consistendum, dum fumus ille imperatori visum? ut ille qui iter facit, miliaria iam sibi lapideum distinctione praemonstrata, invenit, non distinguit: sic qui vita haec

ius viam ingressus est, annos suos complet, non
 interminat, decipit, non sumit, finit, non desinit.
 Quid nisi fluctus? assidue in meta, & in spe su-
 mus & ab omni unda calamitatum rasi murus, que
 ventis modo inhorrescit, nunc placida tranquil-
 litate ludit, & blanditur. Heu sortem huma-
 nam! homuli quid sumus, quid vita nostra? quam
 exiguum hoc quidquid vivimus, & casu pendu-
 lum! brevis est vivere nostrum, punctum tan-
 tum temporis & puncto minus: in quo presens
 instabile est, preteritum nihil, futurum incertum.
 Punctum dico, corpus hospitium, non domus, in
 quo brevem omnino moram trahimus: si cum eter-
 nitate comparatur. Quid enim si relegata fortuna
 pompa, & ambitione rem ipsam intuleri velimus?
 quid inquam sunt seculi opes, ad non mortuam?
 quid purpura illa? qui majestatis ille apex? ni-
 si superbe constructi carceres, atque auree compe-
 des, que latentes animi torturas celant? & sur-
 da carnificis conscientie flagella, equuleos, fi-
 diculos, uncas sub splendoribus felicitatis martili.
 Immortalia ne speres, monet annus, & alium
 Quo rapit hora diem.
 Frigora mitescunt zephyris: ver preterit aestas
 Interitum simul
 Pomifer autumnus fruges effuderit, & mos
 Primum recurret incens
 Quis scit an adiciant hodieque crastina summa
 Tempora De Superi?
 In tanta varietate & inconstantia rerum, quis vivere
 adhuc amet, aut non metuat?

O miserum, qui mortem, quae atris circumvolat
 aliis contemnendam esse non viderit! mors nihil
 est, quam naturae animantium dissolutio vel
 corporis animaeque seductio; exitus non est, sed
 transitus; abitus non obitus, torrenti similis qui
 fere saxis admurmurat, & plus terroris ostendit
 quam habet. Dolemus amissos, non amittimus
 sed premittimus, ex tenebris ad lucem, ab ho-
 minibus ad Deum. Et si eam sanis rectis oca-
 lis intueamur, doloris portus est, & amicorum
 nostrorum decessus, non funus est, sed foenus.
 Mortui enim peccare desinunt, & migrantes ex
 hac vita, vitam intromittunt, in qua gaudiorum
 nec modus ullus, nec finis. Ipsa mors portus
 statio, post tempestatem requies. Dormientium
 animi maxime declarant divinitatem suam.
 Multa enim, cum remissi & liberti sunt, futu-
 ra prospiciunt, ex quo facillime intelligitur
 quales futuri sint, cum se plane corporis vin-
 culis relaxaverint; ceteras enim res cunctas
 habebunt perspicuas ex quo, Auditores spe-
 ctatissimi videtis, nihil esse morti tam simile
 quam somnum, in quo fortunae discrimen tolli-
 tur, quod malorum ultimum; ultima peram linea.
 Innumera de hoc exstant exempla, nonnulla pro-
 feram. Babyloniorum regina Nitocris, supra
 portam urbis celeberrimam, loco edito & con-
 spicuo, sepulcrum sibi extruere iussit, atque
 his verbis inferibi: Si cui regum, qui post me

apud Babilonios imperium obtinebunt, pecunie
 iniqua fiderit, aperto sepulchro, sumito quantum li-
 buerit. Ne tamen aperto, nisi indigerit: non
 enim proderit aperuisse. Sepulchrum hoc Da-
 rius aperuit, non autem pecunias, quas sperave-
 rat, invenit: sed cadaver, & verba haec exarata:
 Nisi turpis lucri studiosus es, & te incupe-
 bilis pecunie cupiditas teneret, mortuorum se-
 pulchra non violasses. Et hunc apud veteres de-
 gignit morem fuisse referunt, ut mortui regis
 corpus non ante sepulchro tenderetur, quam
 cuncta ejus facta expensa essent. Volenti cuius
 facultas dabatur, defunctum accusandi. In-
 stituebatur iudicium, & si plura maleficia se
 rex coargueretur, carebat sepulchro. Cinguli ca-
 dem sumus materia, nascimur omnes eodem modo,
 eadem nos expectat conditio.

Mihi videtur acerba semper & imatura eorum
 mors, qui immortale aliquid parant. nam qui vo-
 luptatibus dediti, quasi in diem vivunt, vivo-
 di causas quotidie finiunt: qui vero posteros
 cogitant, & memoriam sui operibus extendunt, his
 nulla mors non repentina est, ut quo semper incho-
 atum aliquid abruptat. nunquam magnis in-
 genis cara in corpore mora est: exite atque e-
 rumperere gestiunt, aegre has angustias ferunt.
 Mors autem tunc primum equo appetitur
 animo, quam suis se laudibus vita occidens
 consolari potest. Cum morimur, compedes

laxantur; carcer aperitur; angor ex animo ex-
 truditur; lacrymæ exarescunt; luctu animus
 liberatur; Formido deponitur; cura adimitur
 valetudo restauratur; cathartus, capitis, ven-
 tris omnesq; dolores leniuntur; & sic tan-
 dem ad metam pervinimus. Tunc id ad-
 huc remanet solatium, mortem hanc ipsam
 quam nonnulli tantopere exhorrescunt
 viam nobis esse, que nos ducet ad vi-
 tam. Hæc votorum nostrorum summa, hæc
 spei nostre anchora; huc aspiramus
 omnes, & in hac una felicitate glo-
 riamur.

